

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy óra. . . . I kor. Egy óra. I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felolvasó szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 49. szám.

Egészséges várospolitiká

Debreczen, július 28.

A magyar városoknak van egy állandó bizottságuk, amely minden évben legalább kétszer összejön az ország valamelyik nagyobb városában, hogy határozzon azokban a közös vonatkozású dolgokban, amelyek a magyar városoknak állítólag azonos érdekeit képezik. Közös érdekű dolgot? Mintha nem tudná mindenki, hogy a nagyobb városok között valóságos élethalálharc dúl. Hogy ezeknek okai nem tisztán a féltékenységekben rejlenek, az egészen természetes. Gazdasági küzdelmek lappanganak a marakodások hátterében.

A városok állandó bizottsága eredetileg azon az alapon jött létre, mint a középkorban a német bundok szövetsége. Egyesültek azért, hogy megvédjék életüket és vagyonukat a középkori vasplasztironos rablólovagok ellen. Szintén gazdasági küzdelem volt ennek a szövetségnek is a lényege. A középkor agrárfeudalizmusa ellen érdekszövetségbe tömörültek a középkor iparosai és merkantilistái.

A városok mostani szövetezése csak látszólagos szövetezés. Ezt legalább az eddigi ténykedéseiből világosan láthatjuk. Mert hát mit tárgyaltak ott

éveken keresztül és mit fognak például most szeptemberben is tárgyalni? Semmit vagy olyan ügyeket, amelyek a városok gazdasági és kulturális érdekeit épen nem szolgálják. Tárgyalják a városok szervezeti szabályrendeleteit és az Andrássy-féle állami segély tervezetét. Szép és mindenestre felemelő dolog az, hogy a városok annyira szívükön viselik a tisztviselők érdekeit, — de azt hisszük, hogy a tisztviselők fizetésjavításának a helyes megoldásával a városok állandó kongresszusa még nem fejtette meg azt a nagy kérdőjelet: hogy *miért pang a város ipara és kereskedelme?* Hogyan lehetne segíteni a városokban kiálthatatlanná váló községi terheken és így tovább.

Ezeknek a bajoknak az orvoslása pedig igazán közös érdeke a városoknak, amelyeknek természetes fejlődése az alábbi évtizedekben megakadt. A lakosság száma, anyagi és kulturális ereje csökken, mert nincsen forrás, ahonnan az erőt meríthetné a továbbfejlődéshez. A városok fejlődésének egyik legfontosabb tétele az, hogy terjessze határait és fokozza a munkáskezek számát. Hogy miképpen teheti ezt, ahhoz nem kell valami nagy nemzetgazdasági bölcsesség. Kitágítani a város kereteit. Magába szívni a magyar falvak szűz talajának produktív embereit. Megkönnyíteni nekik

a városba való tódulást. A városok pedig éppen az ellenkező politikát követik. A de-centrális városi politika divatozik nálunk. Ezt meggátolni elsőrangú feladat. Németország, Franciaország egyenesen lehetlenné tették ezt a széthuzást azzal, hogy az ugynevezett „departement“-rendszer léptették a vármegyei beosztás helyébe. A városok állandó választmányának eddigi működése meddő volt, hogy mit végez szeptemberben, rövidesen kifejezhetjük: meddő munkát. Egy egészséges városi pártpolitikanak a programpontjai:

1. A lakbér uzsora megszüntetése a városokban.
2. Munkaházak építése.
3. A községi pótdadó fokozatos leszállítása.
4. A közlekedési viszonyok javítása.
5. A városok egészséges ipari vállalkozásai.
6. Városi bank létesítése.
7. Városi biztosító szövetkezetek megalkotása.
8. A városi ingatlanok elidegenítése parcellánként.

Ezek a főbb programpontok. Ajánljuk a városok kongresszusának figyelmébe, szíveleljék meg ezeket a pontokat a szeptemberi gyűlésükön.

A szerelem varázsa.

Írta: Scheffer Róbert.

Tite Sylva, a kitűnő zeneköltő és én, a Tuillériák kertjében sétálgattunk és kedvtelve nézegettük a szökőkút vizében ficánkoló aranyhalcskákat.

Társam egyszerre összereszt, majd élénken megfordult. Pillantását követve, a gesztenye alléban egy sugár, hajlékony, ringó lépésű, talpig leomló, feketébe öltözött nőalakot pillantottam meg. Fiatal volt? — nem tudom. Szép? — nem láttam az arcát.

— Érezte ezt az illatot? — Egyetlen a világon. S csak egy nő viseli. Ő volt. Igen. Megéreztem.

Midőn lakására értünk, Tite Sylva ismét a parfümről beszélt.

— Ennek az illata kísértett éveken át... De azt hittem, ma már érzéktelenné váltam...

Eltűnődött, majd így folytatta:

— Tudja-e, ki az a nő, ki az imént ellebegett előttünk? Casanova márkiné. Semmire sem emlékezteti e név? Igaz, hogy gyakran használ álnevet, de a márkiné cím jogosan megilleti, legutóbb egyik ősi kastélyát személték ki száműzetése, börtöne helyéül.

— Fiatalok voltunk én is, ő is, midőn Luganoban találkoztunk, a szerelmeseknek illő, csodaszép helyen.

— Pedig talán sohasem voltam szere-

mes a márkinéba... s épen ez a legkülönösebb e kalandban.

— Ime hogyan ismerkedtem meg vele. A hotel olvasótermében ültem egyedül egy íróasztal előtt, barátaimnak kártyákat írogatva. Egyszerre egészen különös kábultság fogott el. A fülem zugott, szívem hevesen dobogott, szemem előtt vörös és sárga foltok táncoltak, úgy éreztem, minden forog körülöttem s valami nehéz, tompa kábultság fogta el agyamat... Delejes erő kényeszerítő hatása alatt felvettem szememeimet. Az ablak előtt, háttal felém, egy sugár nőalak állt. Vállat vontam... És a nő csak nem okozhatta zavaromat... hiszen az arcát se látom, csak épen alakja körvonalait. Folytattam az írást... de csakhamar ismét elfogott az előbbi kába varázs... ugyan-ugy, ép oly hirtelen, mint az imént... s illatfelhő csapott meg, mintha egy egész tavasz balzsama szállna rám és érzékeltre nehezédve, felkorbácsolná a vérem... mintha szerelemöltöny simult volna hozzám... A nő mellett állt a tükör előtt, mely viszatükrözte szépségét.

— Rendszerint félénk vagyok, de most valami örült láz fogott el, felugrottam és ész nélkül átkaroltam az ismeretlenem...

Nem kiáltott, csak macskaszerű mozdulattal kisiklott a karjaimból.

— Nem itt! — suttogá. — Ma este tíz órakor — a szobámban.

Alighogy eltűnt, magamhoz tértem. Boldog vagyok? Botránnyba keveredem... és kiért? Egy hisztérikáért... valószínűleg.

A portás kérdésemre így értesített kitéta felől.

— Nagyuri hölgy — Casanova márkiné.

Ez hízelt húságomnak. De a márkinéről egyéb különös dolgokat is suttogtak. Engedte, hogy szeressék, de kedvesei mind tragikus véget értek. Egyébként férjes asszony volt.

Elihatároztam, hogy a találkát nem tartom be. Este tíz órakor azzal a szándékkal kopogtattam be a márkiné ajtaján, hogy röviden felvilágosítom tévedéséről és visszavonulok. Husz éves korunkban még lehetnek eféle gondolataink.

De alighogy az ajtó felnyílt, ismét megcsapott az a különös illat s úgy éreztem, hogy mély vízbe süllyedek, mely elnyel, elkompitja érzéseim... elszállt a becsületes szándék mámorosa s nem volt egyéb, mint egy szerelmes vadállat.

Hajnamban egy kéz nyugodt érintése ébresztett. A márkiné állt előttem teljesen felöltözötten.

— Jöjjön — szólt. Ösztönszerűleg engedelmesskedtem és gépiesen felöltözöttem.

— Jöjjön! — ismételte. — Az óra kedves.

Csak most a világosságnál láttam, milyen gyönyörű, borzongatóan szépek a szemek.

Kis szőnyegajtón egy tágas szobába vezetett, melynek közepén az ágyban egy szakállas férfi aludt.

A romániai szerződés.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ma a romániai kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatot tárgyalta, amely még a Wekerle kormány hagyatéka. A koalícióban volt pártok közül, amelyek tudvalevően nagy készséget mutattak annak idején a szerződés elfogadására, egyedül a Justh-párt esett abba az önmagával való ellentmondásba, hogy most a szerződés ellen foglal állást, a többiek hajlandók a javaslat elfogadására. A vita folyamán Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, előbb pedig Sztéryni József cá foltták meg azokat a kifogásokat, melyeket agrárius részről hoztak fel a javaslat ellen.

Részletes tudósításunk a mai ülésről itt következik:

Berzeviczy Albert negyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Székely Ferencz igazságügyminiszter beterjeszti a konzuli bíraskodás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot.

Hayda Imre a közigazgatási bizottság nevében tesz jelentést.

Nagy Sándor napirend előtti felszólalásában (bozsánato: kér Lovász Márton tegnapi beszéde alatt tett, a parlamentet sértő közbeszólásáért.

Ezután harmadszori olvasásban is elfogadják az ujoncjavaslatot.

A román szerződés.

Kövekezik a román szerződés tárgyalása.

Barcsay Andor (Justh-párti) kijelenti, hogy a szerződést pártjával egyetértőleg nem fogadja el, mert az az önálló gazdasági berendezkedés megakadályozását jelenti. Nem csak azért nem szavazák meg a javaslatot, mert bizalmatlanok a kormány iránt, hanem mert egy gyalázatos választói rendszer után...

Felkiáltások jobbról: Ujat mondjon! (Nagy zaj.)

Barcsay Andor... kevés reménye maradhat az országnak, hogy a kormány az önálló gazdasági berendezkedés híve lesz. Részletesen bírálja a törvényjavaslatot.

S valami hideg tárgyat esusztatott a kezembe.

— A férjem! — susogá. Őlje meg. Gytőlölöm.

A szőnyegajtó becsukódott mögöttem.

Egyedül voltam az alvóval. Már fel emeltem karom, ujjam a fegyver ravaszára nyomtam, midőn hirtelen magamhoz tértem tompa kábultságomból és megborzongtam. Rémulten dobtam a fegyvert egy karosszékre — és nesztelen léptekkel kiskitottam... A sötét folyosón így észrevétlenül eljutottam a szobáimig, ahol félrútlon, kimerülten roskadtam le az ágyamra...

E nap folyamán Cassnova márkí és márkíné elhagyták Luganót.

Néhány év mulva a márkí tragikus körülmények közt halt meg. S a nejét, bár a gyilkosságban nem vett részt, az állam mégis őrizet alá vette... és büntársnak minősítette.

Sokat vitatkoztak felette, mi módon érvényesítette befolyását. Előtte nem volt titok és nem maradt kétség fenn. Egyéniségének, személyének, parfümjének büvös, észvesztő, delejes erőt kifejtő nagy varázsaival...

S hejszálon függőt, hogy nem én váltam gyilkossá... Mert ez a nő nem vesztette el hatalmát... Az imént is meggyőződtem felőle. Távol tőle elfelejtettem a létezését. De a közelében bizonyos örület fog el...

Eh, gyujtsunk szivarra és játszunk Mozariót. Szükséget érzem kissé, hogy megtisztuljak.

Bosznia annexiója és a román szerződés idejének megválasztását nagyon szerencsétlennek tartja.

Arra a végeredményre jut, hogy Ausztriával együttesen mi kedvező kereskedelmi szerződést nem köthetünk. Követeli az önálló bankot 1911-re, mint hogy azonban ettől a kormánytól nem várja annak megvalósítását, nem szavazza meg a javaslatot.

Kállay Ubul (Kossuth-párti): Sőtén az önálló gazdasági berendezkedéstől teszi függővé a kereskedelmi szerződések megkötését. A magyar állattenyésztés a legutolsó áldozatokhoz hozza meg a román kereskedelmi szerződés elfogadásával. Hangsúlyozza a mezőgazdaság és az erdélyi kisipar érdekeinek védelmét. A javaslatot elfogadja.

Sztéryni a szerződésről.

Sztéryni József (pártonkívüli 67 es): Történelmi visszapiantást vet a román kereskedelmi szerződés történetére, de előbb Károlyi Mihály gróf tegnapi beszédére reflektál. Közgazdasági életünkben fordulópontot jelent ez a beszéd, amely a mezőgazdaság mellett az ipar és kereskedelem istápolását hangsúlyozza. Foglalkozik Barcsay beszédével is, amelynek felfogása szerinte következtelen. Mikor a szerződést megkötötték, a koalíciós kormány mögött nagy többség állott, amely azt elfogadta. Nagy ellentmondás, hogy az akkori többség mai tagjai politikai okokból nem fogadják el a szerződést. Üszekettesbe hozták egymással Bosznia annexióját és a román szerződést, utóbbit, mint az előbbinek folytatását. Ez helytelen felfogás, mert a szerződési tárgyalások már akkor kezdődtek, mikor annexióról még szó se volt.

Rátérve a román szerződés történetére, a XVII—XVIII század kereskedelmi mozgalmát ismereti, majd bírálja a legújabb kor balkáni szerződéseit. Akinek a magyar állattenyésztés érdeke szíven fekszik, osztja az agráriusok álláspontját, amelynek értelmében az előállatok behozatalt nem lehet megengedni. Ráter a balkáni kereskedelmi szerződések általános bírálatára és statisztikai adatokkal igazolja, hogy azok mindig kedvezőtlen hatással voltak a magyar gazdasági életre. — Minduntalan találkozunk szokkal az állításokkal, hogy ezekből a kereskedelmi szerződésekkel csak Ausztria ipara huz hasznót. Ez az állítás onnan eredhet, hogy a külföldi államok külkereskedelmi statisztikai adatai csak a monarchiára és nem annak két felére vonatkozó statisztikai adatokat tartalmaznak. Nekünk fel- és egész gyártmányokban az 1908. évi statisztika szerint 748 millió kivitelnünk volt, ebből 207 millió korona esett ipari cikkekre. Ebből 60 millió megy a Balkánra, amit nem lehet kedvezőtlen eredménynek nevezni. A helyett, hogy a keleti államokat a magunk szférájába vontuk volna, rászorítottuk ezeket az államokat, hogy versenytársaink legyenek.

Egy hang: Ez a magas politika!

Sztéryni József: Igen, ez a magas politika, amelyet nem most, hanem már régen alapítottak meg. Ráter a drágaság kérdésre és újból polemizál gróf Károlyi Mihályval. A magas agrárvámok eltörlesztését sürgeti. A javaslatot elfogadja.

Az agráriusok ellen.

Sándor Pal polemizál Barcsay Andorral. Helyteleníti a titkos egyezményt, mert az agráriusok érdekeit elégtlen ki. A husrágaság oka az, hogy az állatállományunk alig emelkedett, a behozatal elől pedig elzárkózunk.

Serényi miniszter beszéde.

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter szóial fol azután és kijelenti, hogy az állatbehozatallal nem fogja kár érni a magyar állattenyésztőket, az árukat pedig nem fogja lenyomni. A fogyasztási szövetkezetek erőteljes fejlesztését nem tartja helyesnek, előbb mérlegelni kell mindig a körülményeket és csak ezeknek latolgatása után lehet és kell cselekedni. A román kereskedelmi szerződés kútonben már elintéztet dolog. Nem ez a kormány csinálta, most

már tehát el kell fogadni úgy, ahogy az van. Szüksége nek tartja, hogy a legelők érdekében mindent elkössünk és 6 maga részéről meg is fog tenni mindent. Az örlési forgalom eltíltását a magyar fogyasztó fizeti meg, mert a jobb lisztet kiviszik, az itthon maradó liszt pedig megdrágul. Kéri a javaslat elfogadását.

Bánffy Miklós kéri, hogy beszédét holnap mondhasa el, amit a Ház megenged.

Blanár Béla az igazságügyi bizottság jelentését terjeszti be, mire az ülés negyed háromkor véget ért.

A debreceni kamara vasutpolitikája.

A csillagrendszer helyett bordaszerű fővonalak.

Emlékeztet még közönségünk előtt a debreceni kereskedelmi- és iparkamarának három év előtt lefolytatott szélesmedrű munkálkodása, amelynek célja az volt, hogy az országos vasuthálózat kiépítése programjához a vau i kormány elé terjesztendő javaslatait állapítsa meg.

Körülmenyes és helyszíni felvételekkel kapcsolatos kutató munkát végzett akkoriban a kamara az 6 hét vármegyében, nem tévesztvén szem elől azt, hogy az egész ország vasuthálózatára tekintettel bírálja és állapítsa meg teendő javaslatait.

E előterjesztésének tervezetét ezután egy monstre-értekezlet bírálata alá bocsáította, melyen részt vettek kerülete városainak polgármesterei, képviseltettek magukat a törvényhatóságok, a forgalmi szakkörök, a debreceni üzletvezetőség, a sajtó és jelentékeny számban maga a kereskedelmi-forgalmi érdekeltség.

Ebből a körületekintő és nagy kritikával lefolytatott munkásságból egy közel két nyomtatott ívet kitevő előterjesztésbe foglalta össze a kamara tartalmas javaslatait.

Ez a három év előtti munka most nyer aktualitást.

Fővárosi és vidéki lapok egyre-másra számolnak be a kamara kerületét érintő és megvalósulásra kerülő vasutvonalokról, létesítendő összeköttetésekről, melyek tervei a kereskedelmi kormány és a különböző közigazgatási fórumokat mostanában foglalkoztatják.

Örömmel állapítjuk meg, hogy mind e tervek a kamara előterjesztéséből keltek ki a való életre.

Most, hogy a kassa—miskolcz—debreczen—arad—temesvári, valamint az ungvár—munkács—beregszász—szatmár—kolozsvár—szebeni közvetlen fővonalak létesítése mint konkrét alakban hirtik, érdekességnek tartjuk a kamara előterjesztésére visszapiantani.

A közlekedési politika általános szemléletéből megjegyzi a kamara, hogy helyes, célszerű és minden tekintetben bevált vasuti politikája volt a multnak a vonal-centralizáció, hogy t. i. a Máv. fővonalak Budapestről csillag alakban indulnak ki és illetőleg futnak össze. Ezt még Széchényi az 1820-as években tűzte ki alapelvül. Így szándékosan tereltetett az egész ország forgalma Budapestre s illetőleg Budapesten át a világ négy tája felől.

Célja volt e politikának hatalmas, erőteljes fővárosi fejlesztés. Ezt a célt már régen elértük, sőt némileg túl is haladtuk s Budapest, a magyar civilizáció tulnagya fejlett feje, bizonyos súlyjal nehezedik a vidékre.

Ezekből kiindulva azt a gondolatot vetette fel a kamara, hogy az országban bordaszerűleg átfutó fővonalak létesítenek, ami a főbb gócpontoknak északról dél felé való közvetlen összekapcsolásával érhető el, u. m. Pozsony—Zágráb, Győr—Pécs és bennünket közelebről érdeklőleg Kassa—Debrecen—Temesvár és Ungvár—Szatmár—Szeben.

A tranzit-forgalom számára Észak- és Délmagyarországon nyugatról keletre átfutó két fővonalat kontemplált a kamara, melyek Budapestet nem érintenék.

Kérelmét a kamara a következőkben foglalta össze:

1. Történjék gondoskodás arról, hogy a csillagrendszerű vasuti vonalhálózat a fejlődött forgalom igényeinek megfelelőleg akként egészítsék ki, hogy az egyes vonalsugarak főbb gócpontjai az országon bordszerűleg átfutó irányokban kapcsoltsanak közvetlenül össze.

2. A helyi érdekű vasutak építését szabályozó törvény revíziója sürgősen vitessék keresztül s annak keretében történjék gondoskodás a h. é. vasutépítkezések és feltételeik jelentékeny megkönnyítéséről, különösen a rendes nyomtávu gazdasági gyűjtővasutakat illetően, mert ezek rendszerétől a jövőben nagyon sokat kell várunk.

Kérte továbbá, hogy akár a törvényhozás keretében, akár attól függetlenül, szabadítsák ki a magyar vasutügy a közös hadügyi kormány nyomásztó befolyása alól.

3. A h. é. vasutak építkezésénél szigorú elvül állítsák fel a rendes nyomtávu h. é. vasutak építésének elősegítése s viszont a keskenyvágánynak megnehezítése, kivéve hegyes vagy oly vidéken, hol a terep lehetetlenné, vagy túlságos áldozatokkal járóvá teszi a rendes nyomtávu alkalmazását.

Sürgősségük szerint sorrendben a következő vonalak kiépítését hozta javaslatba. Czegléd—Szolnok—püspökladányi második vágány.

Debreczen—Nagyvárad (különös figyelemmel a Kassa—Miskolc—Sátoralfajhely—Debreczen—Árad—temesvári stb. bordszerűen átfutó összeköttetés leendő létesítésére is.)

Ungvár—Munkács—Beregszász (esetleg Tiszaujak—Szatmár különös figyelemmel az esetleg Varanótól—Csucsá—Kolozsvár—Nagyszebenig a jövőben létesíthető bordszerűen átfutó kapcsolatra is.)

Visóvölgy—Borsa—kimpolungi vonal, de csak mint nemzetközi fővonal és csak az izavölgyi vasut kiépülése után (akár mint h. é., akár mint állami) és csak a kellő díjszabási védelemmel.

Miskolc—Tiszapolgár.
Dombrád—Kisvárdá—Nyírmada—érmi-hályfalvai vonal.

Nyiregyháza—Vásárosnamény—Beregszász.

Huszt—Ökörmező, Huszt—Dolha, Dolha—szolyvai vonalak.

Nagybánya—M.-Sziget (fernezelyi völgyön, Krácsfalván; avagy Kapnikbányán át Sugatagra).

Szatmár—Tiszaujak.
Nagyléta—Székelyhid (amennyiben a Debreczen—nagyvárad közvetlen kapcsolat létesítése halasztást szenvedne.)

Hajdusámson—Nyírbátor.
Nagybánya—Felsőbánya—Galgó;
Jászapati—Vámosgyörk;
Szatmár—Ákos és még számos helyi érdekű vonalat.

E javaslatok, úgy látszik, most lassan-lassan visszhangra találnak ebben az ország-részben és megvalósításuk iránt a kormány és az érdekeltségek körében egészséges mozgalmak keletkeznek.

Tanügy.

Az ismétlőiskolák államsegélye. A kultuszminiszter leirt a városhoz, hogy a gyenge tehetségűek részére nyitott ismétlőiskola főtartásához hozzájárul és a dologi kiadások fedezésére 300 koronát, az orvos díjazására 100 koronát utalványoz, kérte azonban a tanácsot, hogy helyiséget, fűtést és világítást adjon. A tanács ki is mondta, hogy a Széchenyi-utca 36. szám alatti helyiségben egy termet ad, a fűtést, világítást

ellátja, de kéri fogja a minisztert, hogy a takarítás költségeiről gondoskodjék.

Az ipariskola előadójának óradíjja. A tanács ma a debreceni iparos tanonciskola előadójának kérelmére óradíjait egységes alapon az 1909. évre visszamenőleg is rendezte és e díjait, amelynek összege 2700 koronát tesz ki, ki is utalványozta.

A nyiregyházi huszárok ügye a képviselőház előtt.

Interpelláció a brutalitás miatt.

Országgra szóló szenzációt keltett a nyiregyházi 14-ik os. és kir. huszárezredben történt monstre-katonasztkés, mely a közel napokban a parlamentet is foglalkoztatni fogja. Mint budapesti tudósítónk táviratozza, Huszár Károly néppárti képviselő a szökött huszárok ügyében interpellációt jegyzett be, melyet szombaton intéz Hazai Samu honvédelmi miniszterhez. Huszár képviselő a következőket jelentette ki interpellációjának célzatáról egy hírlapíró előtt:

— Ezidőszent csak a hírlapokból van tudomásom a nyiregyházi huszárok szökéséről. Intézkedtem azonban, hogy részletes információkat kapjak. En programmbeszédemben kötelezettséget vállaltam az iránt, hogy minden katonai kaszárnyai brutalitást áldozok. Ugy látom, hogy a nyiregyházi huszárok szökésének is ez az oka. Szükségesnek tartom, hogy ne a sérelmet szenvedett huszárok bűnhődjenek, hanem az kapja meg a szigorú büntetést, aki a huszárokat brutalizálta és végső elkeseredettségükben erre a szökésre, mint ultima rációra kényszerítette.

A huszárok szökéséről ujabbban a következőket jelentik nekünk Nyiregyháziáról:

A huszárok szökését az esti takarodónál vették észre, mikor a napos káplárok az osztálygyeleti altisztnak jelentették, hogy a kaszárnyából egy szakasz huszár hiányzik. Az ügyeletes altiszt tovább jelentette a laktanyaügyeletes tisztnek az esetet, aki őrzőjáratot küldött a huszárok elővezetésére. Az őrzőjárat bejárta Nyiregyháza összes utcáit, de seholl sem tudta a szökevényeket megtalálni. Reggel a laktanya-inspekciós tiszt Kahler János ezredesnek jelentést tett az esetről és az ezredes nyomban intézkedett a huszárok elfogatásáról.

A 14. os. és kir. huszárezrednek mind a két osztálya Nyiregyháza állomásozik s a legénység körében régóta tudott dolog volt, hogy a megszökött huszárok sokat szenvednek Dulovics László őrmestertől. Több ízben próbáltak panaszt tenni, de mindannyiszor elutasították őket. Legtöbb esetben pedig az őrmester, akinél a szolgálati ut betartásával jelentkezniök kellett, meghusították, hogy orvoslást szerezzenek.

A szökevény huszárok ma érkeztek meg Debreczenből katonai fedezet alatt Nyiregyháza.

Ujabb nyiregyházi távirat jelenti: Hazai Samu honvédelmi miniszter táviratban kért felvilágosítást Kahler János ezredestől az ezredben történt szökés ügyében. Az ezredes Bécsbe, a közös hadügyminisztériumba is részletes jelentést tett az esetről.

A debreczeni főiskola évkönyve.

Beszámoló a múlt tanévről.

Irodalmi munka fekszik előttünk a főiskola akadémiai tanszakánk évkönyvében. Maga az a körülmény, hogy a debreczeni református főiskoláról van szó, fölkelte az érdeklődést, amelyet azután csak fokozó igazol a legnagyobb mértékig az évkönyv tartalma. A címlapon magán már tiszteletteljes gondolattal tekintünk arra a számára, amely közli velünk, hogy az évkönyv már a harminckettedik. Az évkönyvet Erdős József dr. tette közé, az akadémia tudós igazgatója, aki e kötetes munkában nem csak azt igazolta be, hogy tudós, hanem azt is, hogy kitűnő adminisztrátor. A vezetése alatt álló intézet kiváló eredményt mutat be, amiben természetesen a munkatársait, a nagy készütségű tanári kart illeti meg az előismerés.

A háromszáz oldalra terjedő évkönyvet Erdős József dr. igazgató értekezése nyitja meg A synopikus kérdés címen. Ezt követi A kereszténység vallástörténeti helyzete című nagyértékű tanári székfoglaló, amelyet Lencz Géza, a tanév elején a teológiai tanszékre meghívott új tanár tartott. A jogbölcselet vizsgálódási köre, feladatai és módszerei címen Tegze dr. székfoglalója következik ezután. Az értekezés nagyértékű tudományos munka, amely szerzőjének és az évkönyvnek is dicső. A székfoglalók sorát még két igen nagy értékű, tudományos és szerzőjüknek nagy készütségére valló székfoglaló értekezés zárja be. Egyiket A nemzeti szellem bölcseleti alapjai címen Mitrovics Gyula dr., a másikat Nausikaa címen Schmidt Henrik dr. tartotta.

Az értekezések után a múlt év történetének adatai következnek áttekinthető, elrendezett sorban. A főiskolába beiratkozott 152 hittanhallgató, 117 joghallgató és nyolc bölcselethallgató. Egész vagy részleges tandíjmentességet 292 hallgató élvezett, a táppénztárból elhelyezést nyert 110, bentlakást kapott 63 hallgató.

Lelkészi késegítőt tizenegy hittanhallgatót bocsátottak ki, akik rendes időben jó eredménnyel levizsgáltak.

Több vallási és hazafias ünnepséget tartottak. Többek között Kálvin János születésének negyvenedik évfordulója, Széchenyi István gróf halálának félszázados évfordulója, a beiktatások alkalmával. Megilletődéssel emlékszik meg az évkönyv Thaly Kálmán, Szikszay Zoltán esperes, Oláh Károly és Király Gyula városi tanácsnokok, Gyulai Pál és Mikszáth Kálmán haláláról. Beszámoló a tanári kar irodalmi munkásságáról, a főiskola kormányzásáról, az akadémia végzett tanrendjéről, az előadó tanárok előadott tantárgyairól az alapokból jutalmazandó pályaművek tételeiről. Összefoglaló az elmúlt évi pályázatok eredményét és közli a jövő tanévre szóló pályatégeket, a hallgatók névsorát, az ifjusági egyesületek működéséről szóló jelentéseket, amely szerint ez ifjuság tíz egyesületben fejtett ki szorgalmas működést. A könyvtárak és múzeumokról szóló fejezet az intézmények gyarapodásáról számol be. E szerint a könyvtárban 133,392 kötetben 108,850 mű volt.

A főiskolai nyilvános olvasótermet 11,781 olvasó látogatta. A használt művek száma: 15,955. Ugyanezen idő alatt kölcsönzés céljából igénybe vették az olvasótermet 3212-en s használtak 6035 darabot.

Közli még ezután az évkönyv a teológiai, illetőleg jogi alapvizsgálatra, jogi és államtudományi államvizsgálatra vonatkozó kimutatást, valamint az általános statisztikát, amely a tanítás fényes eredményéről tesz számbeli tanúságot. Az évkönyv a jövő iskolai évre szóló tájékoztatóval záródik.

Fehérneműt csipkefüggönyöket, női blousokat legszebben tisztít **FEUERSTEIN** mosó intézete Piacz utca 63.

Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht palota).

Arany János-utca 15. sz.

Junga Sebő a családjánál. A sorozás Debrecenben.

Miért szabadult ki a százados?

Junga Sebő, az inkább szerencsétlen, mint bűnös honvédkapitány, két nap óta ismét szabad levegőt szív. De még csak meg sem pihent huszonnégy órán át a családi otthon nyugalmas csöndjében, máris a legendák, a mesék, a találgatások egész sorozata keletkezett kiszabadulása körül a rövid huszonnégy óra alatt is. Már azt is kiszűrték róla, hogy nem is ideiglenes szabadságon levő vádlott, hanem már büntetését is letöltött, kiszabadult rab.

E hirt azonban ma illetékes helyről komoly formában megcáfolták. A szerencsétlen embert nem ítélték még el, fogságát nem is töltötte le, az az egy esztendő, amelyet katonai fogságban töltött, csupán vizsgálati fogság volt. A hadbírótság még csak augusztus 27-én fog ítéletet mondani.

A katonai körökben a bekezdés ítéletét nem tartják szenzációsnak, mert kétségtelen, hogy Junga Sebő büntetése nem terjedhet túl három hónapi fogházon, de lehet, hogy csak három napra ítélék el. Bizonyos azonban, hogy karrierje megszakadt és távoznia kell a katonaságtól.

Az ítélet azért lesz olyan enyhe, mert a pokolgép nem volt olyan veszedelmes, hogy embert ölhetett volna. Ezen alapszik a székesfehérvári hadbírótság ítéletének megokolása is és ezért helyezték Junga Sebőt szabadlábra. A szabadlábra helyezéssel szülő végzésének megokolása így szól:

A bécsi katonai vegyi műhely vizsgálata és mellékelt véleménye alapján megvizsgálást nyert, hogy az 1909. évi augusztus 24-én Mátyássy Zoltán (honvédbíró százados címére küldött pokolgép) öltére nem alkalmas és ezért a hadbírósnak el kellett rendelni a szabadlábrahelyezést annál is inkább, mert az orvosi vélemény szerint Junga Sebő honvédszázados egészségi állapota olyan, hogy családi körben is e látható az ápolása.

Katonai körökben beszélnek, hogy Junga most már a bécsi katonai vegyi műhely ama véleménye alapján, hogy pokolgépe nem volt ölére alkalmas, már nem térhet vissza a fogságba, mert vizsgálati fogságával a kiszabható legnagyobb büntetést is kitöltöttnek kell venni.

A Junga ügygyel kapcsolatban jelenti fővárosi tudósítónk, hogy Mátyássy Zoltán honvédbíró százados, aki ellen Junga a merényletet elkövette, a napokban beadta nyugdíjaztatás iránti kérvényét a honvédelmi minisztériumhoz, ahol azonban azt még nem vették tárgyalás alá.

Az ítélet elrendeli még, hogy Junga Sebő jelentkezzen a honvédelmi minisztériumban Tabajdy ezrednél és a budapesti honvéd ténparancsnokságnál.

Junga Sebő helyzetében tehát a bécsi katonai vegyi műhely véleménye volt a döntő és ennek köszönheti a súlyosan megtört ember, hogy ítéletét szabadlábán várhatja be.

Junga Sebő most családjá körében a fővárosban él, ahol felesége és kisleánya mindent elkövetnek, hogy a lesújtott ember kedélyállapotát fölvidítsák, hogy a visszatérés napjait megédesítsék.

Augusztus 16-án kezdődik.

Az ujoncjavaslatok képviselőházi megbeszárásával most már sürgős intézkedések váltak szükségessé a sorozás megtartása tárgyában.

Hetekkel ezeiőt megemlékezünk már arról, hogy Debreczen város katonai osztálya már minden intézkedést megtett arra vonatkozóan, hogy a sorozásokat akadály nélkül és azonnal megtarthassák. Először úgy tervezték, hogy a sorozást a hó 25-én tartják meg, miután azonban az ujoncjavaslatot csak tegnap szavazták meg, a sorozást el kellett halasztani.

Szabó Kálmán tanácsok már az új sorozási tervezetet is elkészítette és a tervezet szerint a sorozás augusztus hó 16-án kezdődik. Sorozás alá kerülnek:

Augusztus 16-án: az 1889. évben született I. korosztályú hadkötelesek 1-től 260. sorsszámig

Augusztus 17-én: az 1889. évben született I. korosztályú hadkötelesek 261-től végig.

Augusztus 19-én: az 1888. évben született összes II. korosztályú hadkötelesek.

Augusztus 22-én: az 1887. évben született összes III. osztályú hadkötelesek.

Augusztus 23-án: azok az idegen illetőségű hadkötelesek, akiknek illetékes sorozási járási tisztviselője Debreczenben leendő sorozatát engedélyezte és akiknek állítási ívei ideérkeztek, továbbá azok, akik az I. és II. korosztályhoz tartoznak és sorozatuk végét a sorozó bizottság előtt személyesen jelentkeznek.

A sorozást Debreczen város részéről Vecsey Jenő főjegyző, az esetben pedig, ha ő szabadságon lesz, Szabó Kálmán fogja vezetni. A katonai elnök és bizottsági tagok neveit az utolsó napon közlik a katonaság részéről.

Öngyilkos urileány.

A mostoha elől a halálba.

Gyönyörű, fiatal urileány haldoklik most a debreceni közpórházban. Waszta Ilona a szerencsétlen, egy tekintélyes nyiregyházi takarékpénztári igazgató leánya, akit hirtelen a mostohaanyja kegyetlen, durva bánásmódja kergetett az öngyilkosságba. Az orvosok azt mondják, hogy a fiatal leány, aki ma délelőtt követte el az öngyilkossági kísérletet, reggelre már csak szép halott lesz.

Waszta Ilona tegnap Debreczenen át Hajdudorogra utazott, ahova délelőtt érkezett meg Tóth nevű családhoz, amelynek rokona a szerencsétlen leány. Tóthék szívesen fogadták látogatójukat, aki mit sem mondott arról, hogy valami nagy bánata van. Delfelé Waszta Ilona magára maradt és ezt az alkalmat arra használta föl, hogy öngyilkossági tervét végrehajtsa. Egy pohárban szublimát-pasztilát oldott föl és a mérget az utolsó cseppig megitta. Csak később idején vették észre Tóthék vendégük tettét. Ijedten futottak orvosért, aki azonban a szerencsétlen, eszméletlen állapotban levő leányon nem tudott segíteni. Beszállították tehát a debreceni közpórházba, ahol most rettenetes kínok között haldoklik.

Az öngyilkosságról azonnal értesítették a leány Nyiregyházán lakó edessatyját, aki ma este érkezett meg Debreczenbe.

Többféle hír kelt szárnyra a tizenhét éves szép fiatal leány öngyilkosságának okáról. Többek között azt is mondták, hogy reménytelen szerelem miatt akart öngyilkos lenni. Ezt azonban megcáfolták azok, akik a leányt és családját közelebbről ösmerték. Kétségtelennek mondják, hogy Waszta Ilona azért akart szabadulni az élettől, hogy ezzel szabaduljon mostohaanyja bántalmazásaitól, kegyetlen, durva bánásmódjától. A szerencsétlen leány ugyanis többek előtt és több ízben panaszkodott mostohája ellen és elmondta volt azt is, hogy testvérei sem részesülnek jobb bánásmódban, mint ő. Ismeretes volt különben Nyiregyházán a család barátai körében, hogy Waszta Ilonának sokat kellett túrnia, szenvednie mostohájától.

A kórházi orvosok véleménye szerint a szegény, szép Waszta Ilona, akinek számára mostohája oly elviselhetetlenné tette a fiatal életét, el fogja érni célját, meg fog halni, segíteni nem igen lehet rajta.

HIREK

Talmudistából „boldog“.

*

A magyar klerikálisok hivatalos lapja, az Alkotmány írja a következőket:

— A Vatikán konzisztoriális termében 6 Szentsége jelenlétében tegnap olvasták fel Liebermann Pál Mária Ferenc atyja erényeinek hősiességét megállapító és következtetésként papállag is jóváhagyott dekretumokat; miáltal e bámulatos életű férfinak boldoggá avatása még csak csekély formalitáson mulik. Ezzel az aktussal a római katolikus anyaszentegyház azt a ritka látványt éli át, hogy a zsidó konvertitát először avat boldoggá. Oliárra helyezi a most mult század egyik fiát, aki tehát mintegy velünk élt abban az időben és korban, a melyet oly szuverán büszkeséggel „modern“-nek szeretünk nevezni...

Ezután elmondja az ujság, hogy lett Liebermann Jakab talmudistából, a rabbinus fiából, katolikus pap. Majd így folytatja:

— Papi pályára akarta szentelni életét: 1827-ben a híres Saint Sulpice szemináriumba lépett. De már egy év múlva a legborzasztóbb csapások egyike: az epilepszia ütött ki rajta, ami tudvaleg, ha csak tartósan el nem tűnik, kánoni akadályt képez a felszentelésre. Tíz esztendeig gyötörte a nyavalya a szegényt, kinek legfőbb egyetlen vágya volt, hogy Krisztus felszentelt szolgáljává lehessen. Végül elérte a vágyát. 1852-ben halt meg istentisztelet közben.

— **Új titkos tanácsosok.** A király Mihályi Viktor gyulafehérvári és fogarasi görög katolikus érseknek, Széchenyi Miklós gróf győri és István Vilmos dr. szombathelyi püspöknek, valamint Báldi Akos gróf nyugalmazott főispánnak a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Láng Lajos a választókerületéhez.** Mint jelentették, Debreczen város harmadik kerületi nemzeti munkapártja nevében Szávay Gyula pártelnök

Steiner Sándor butorkereskedő
Debreczen Piac-u. 70

Ajánlja a „mitroviczai“ fabutorgyárban készült tömör gőzölt Bük és Szilfa háló, ebédő és urali szoba berendezéseket
Kárpitos műhelyében készít a leg egyszerűbbtől a legfinomabb minden
— nemű kárpitos munkát, javításokat vállal gyors szállítágra —

tegnap táviratilag üdvözölte Láng Lajos titkos tanácsost abból az alkalomból, hogy két mandátuma közül a debrecenit tartotta meg. Láng Lajos ma a következő táviratban mondott köszönetet az üdvözlésért:

Szavay Gyula urnak,
a harmadik kerületi nemzeti munkapárt elnökének

Debrecen.

Választókerületem az irántam való szeretetnek és jóindulatnak szives kifejezéseért fogadja meg a hálámát és üdvözlétemet.

Lajos Lajos.

Az evangélikusok az egyetemért. Eperjesről táviratozzák: A sárosi evangélikus egyházmegye tegnap tartott közgyűlése kimondta, hogy fölterjesztést intéz a kormányhoz az egyetemek dolgában. A föliratban ki fogják fejteni, hogy a vidéki egyetemek kérdésének teljes megoldása egyedül az, hogy a meglévő jogi és teológiai főiskolákat kifejlesztik, fakultásaikat egyetemi rangra emelik és lassanként csonka egyetemekké egészítik ki. Kimondta még a közgyűlés, hogy visszautasítja a Borromeusz enciklika vádjait s fölterjesztést intéz az egyház egyeteméhez, hogy a kihirdetés ellen mint amely dolog a felekezeti békét veszélyezteteti, tiltakozzék.

A Szikszay Tábornoki házak építése. A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén kimondták, hogy a Piac-utca 26. számú telkeken álló Szikszay és Tábornoki házakat lebontják és ezek helyére maga a város fog építkezni. A tanács akkor föl is mondott a lakóknak, akiknek ez év november havában kellett volna kiköltözniük. Mivel azonban építkezést a jövő évben kezdhetik csak meg, a fölmondást ez év november havára visszavonták és a kiköltözés idejét a jövő év május elejére tolták ki. Ekkor ugyanis a főmérnök jelentése szerint a lebontás és építkezés okvetlenül megkezdődik. Ma foglalkozott a kérdéssel a tanács s ezzel kapcsolatban elhatározta, hogy a telkekre építendő palota terveit, amelyeknek egyikét Tóth István és Sasztina Jenő, a másikat Pavlovics és Szilágyi építészek készítették, fölterjesztik földlábírást végett a Magyar Mérnök és Építész-Egyesülethez és véleményt kérnek arra vonatkozóan, hogy e tervek alapján gazdasági, városépítészeti s egyéb közszempontokból a palota fölépítését helyesnek tartja.

Az izraelita istentiszteletek. Az izraelita hitközség eljárásága értesíti a tagokat, hogy a Deák Ferenc-utcai izraelita templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben fog kezdődni: Pénteken este 7 órakor, szombaton délelőtt 3 órakor, délután 5 órakor, köznapokon reggel negyed 7 órakor, este negyed 8 órakor.

A debreceni honvédség őszi gyakorlata. A debreceni honvédség vezérőrnagy bejelentette, hogy augusztus 15-től szeptember 3-ig terjedő időben, amikor az őszi gyakorlatokat fogják tartani száz ember és 90 ló elhelyezéséről kell gondoskodnia. Ugyancsak a gyakorlatok idejére és pedig augusztus 27-től szeptember 3-ig még 420 ember és 400 ló elhelyezésére lesz szükség. A tanács úgy határozott, hogy a 100 ember és 90 ló elhelyezésére átengedi a salétrom laktanyát, míg a 420 embert és 400 lovat a laktanya körül magánházaikban szállásolja el.

Politikai párbaj. Fővárosi tudósítónk jelenti: A fővárosi honvédszár laktanyában ma délután öt órakor Gortvay

Andor főszolgabíró és Nagy Sándor képviselő pisztolypárbajt vívtak. A párbaj előzménye az a közbeszólás volt, amelyet Nagy Sándor tett a Házban s amelyben Gortvay gyáva fráternek nevezte. A párbajt a következő föltételek mellett vívták meg: egyszeri golyóváltás, harminc lépés távolság ötöt lépés avansszal. Először Gortvay lőtt, de pisztolya csütörtököt mondott, közvetlen ezután Nagy Sándor lőtt s golyója Gortvay feje fölött fűtyült el. A felek nem békültek ki.

Elmaradnak a királygyakorlatok. Bécsből táviratozzák: Prágából jól értesült helyről jelentik az Extrablattnak, hogy most már bizonyos az idei nagygyakorlatok teljes elmaradása. Erőről már jelentést is tettek Ferencz Ferdinánd trónörökösnek, aki a nagygyakorlatokat vezette volna. Katonai körökben is beszéltek e hírről és azt teljesen valószínűnek mondták.

Panaszok a kataszteri főmérősök miatt. Több háziutajdonos panaszt emelt a tanácsnál, hogy a kataszteri főmérősök alkalmával az ingatlanakon rongálások történnek, amelyeket azután a főmérnök nem javított ki. Legutóbb Jászay Antal Hunyadi-utca 11. szám alatt lakó háziutajdonos emelt panaszt. A tanács most elrendelte, hogy a mérnöki hivatal indítson vizsgálatot ez ügyben és tegyen jelentést a dologban.

Örmesterek az alezredek ellen. Szegedről táviratozzák: Ma reggel a Boldogasszony-sugárút egyik pálinkamérésében négy zenészmester garázdálkodott. Epen arra ment egy szakasz honvéddel Janau sohek honvéd alezredek, aki látva a részeg katonák garázdálkodását, esöndre intette az örmestereket. Ezek azonban nem hallgattak a figyelmeztetésre, sőt egyikük kardot rántott és az alezredekre támadt. A katonák azonban lefegyverezték a dühöngő örmestert, akit társaival együtt nyomban letartóztattak. Az egyik örmester a nap folyamán a büntetéstől való félelmében öngyilkossági kísérletet követett el, de tettenék végrehajtásában megakadályozták. Az eset katonai körökben nagy feltűnést keltett.

Gyilkosság, vagy öngyilkosság? Ma délután Tóth István husz éves fiatal munkást a Fancsika 44. számú házban levő lakásán fölakasztva találják. Először öngyilkosságra gondoltak, de a csendőrség a halál körülményeit gyanusának találta és ezért megindította a nyomozást, hogy nem gyilkosság történt-e?

Somogyi Sándor műterme. Megemlékeztünk arról már ismételten, hogy a síke némátat gyámolító egyesület a kézügyességet fejlesztő tanfolyam céljaira az a helyiséget kérte a várostól, amelyben most Somogyi Sándor szobrászművész műterme van. A tanács azonban nem akarta a szobrászt e műteremből kilakoltatni, mert más alkalmas helyiséget Somogyi alig találhatna Debreczenben. A mai ülésen azonban egy jelentés kapcsán újból szóba került a dolog, de érdemlegesen most sem határoztak a kérdésben, hanem megbízták K. Tóth Mihály dr. tanácsnokot, hogy keressen a siketnéma iskola céljainak megfelelő más helyiséget. A város tulajdonában levő épületekben ugyanis most több helyiség lesz üres s ezek között bizonyosan fog akadni olyan, amilyenre a siketnéma intézet elhelyezkedik, hogy Somogyi Sándortól a neki annyira megfelelő helyiséget el ne kelljen venni.

Öngyilkos garázdálkodó. Hajdusoboszlóról jelentik: Turi Károly odaváló

garázdálkodó mk reggel revolverrel föbe lötte magát és azonnal meghalt. Tettérek oka ösmert'er.

Botrány az étteremben című bohóza ban tíz személyt 60 változással játszik el egyedül ma este Jassy Fregoli. Ördögi gyorsasággal változik át. Még néhány napig vendégszerepel csak, azért felhívjuk a t. közönség figyelmét, hogy el ne mulasszák megtekinteni ezt az érdekes attrakciót. Az ausztráliai akrobaták: Great and Good, Arabell és a két Bethone mind elsőrangú művészi számok. Aalbach új dalaival esténként nagy sikert arat.

Új mérlegek a gabonapiacra. A városi tanács mai ülésén kimondta, hogy a búzapiacra még egy új hidmérleget építtet. Az új mérlegre azért van szükség, mert tekintettel a jó termésre, a várható nagy forgalmat a most használatban levő régi mérleggel lebonyolítani nem lehet.

A feleséggyilkos elveszett. Londonból táviratozzák: A „Daily Mail” a „Sardinia” gőzös kapitányától szikratávirat utján a következő értesítést kapta:

Utassaim gondos megvizsgálása után kijelenthetem, hogy a hajó fedélzetén nincsen senki, aki dr. Crippenre vagy miss Neve-re hasonlítana.

A „Royal George” gőzösről, melyet Aatherpointnél az ottani szikratáviró-állomásról megkérdeztek, azt felelte, hogy nyílt tengeren úgy a „Montrose”-vel, mint a „Sardiniával” drótnélküli érintkezésbe lépett. Arra a kérdésre, hogy mi újság, mind a két hajóról azt felelték:

— All vell!

A hajók egyikéről sem jelentették, hogy Crippen dr. vagy miss Neve a fedélzeten van vagy hogy a hajón valami rendkívüli dolog történt.

Köd-embert a Piac-utczára. A közönség köréből kaptuk az alábbi sorokat, amelyeket megegn ajánlunk a rendőrség figyelmébe: Most, amikor a főutca föl van dülve és durva, — az Alföldi és az Első Debreczeni takarékpénz árák építkezései folytak s ideiglenes bolt-helyiségek zárják el a szabadabb átkeléseket, nagyon praktikus észjárásra vallana, ha az illetékes hatóság elrendelné azt, hogy ezen ideiglenes bolt-helyiségek alsó végénél egy-egy ugynevezett köd-ember állítsassék fel, aki az átkelőket a vonatkozó közlekedésekor figyelmeztetné vagy meg is állítaná, mert ezek a helyek gyilkolcán veszedelmesek, a korlátok pedig rövidék.

Óriási tűzvész. Kaposvárról táviratozzák: A város mellett elterülő pusztán óriási tűzvész pusztítja a termést. A kaposvári tűzörség egész napon a tűznél dolgozott, de azt elfojtani eddig nem sikerült. A tűz keletkezésének oka eddig még ismeretlen.

A rendőrök ruhái. Régebben az volt a szokás a városná, hogy amikor a rendőrlégénység és a hajduk ruhát kaptak, a régi ruhákat mezhagyták náruk. Ennek azonban az a rossz következménye volt, hogy a legénység eladta az ócska ruhákat, amelyeket aztán csavargók vettek meg. S akárhányszor megessét, hogy rendőruhába létezőt csavargót kellett a rendőrnek bekísérni. A tanács tehát úgy intézkedett, hogy a régi ruhákat, mikor a legénység az új ruhát megkapta, bevonta. Ez az intézkedés azonban nem tetszett a legénységnek s ezért most azt kérte, hogy a régi rendet állítsák vissza. Amennyiben azonban a tanács ezt nem teljesítendő, betérjesse a kérésüket, mint felebezést a közgyűlés elé. A tanács ma foglalkozott e kérdéssel és a kérvényezőket tártatva, régi határozatát tartotta fenn, hogy ugyanis a régi ruhákat nem hagyja meg a legénységnek.

Legjobb a Békési Róza „Gyorsmosó” szappana.

— **Vita száz korona körül.** A debreczeni fűrés ipartársulatnak föloszlása alkalmával száz korona vagyona volt, amelyet akkor a tanoncskolának adták oda. Az ipartársulat volt elnöksége azonban az elaggott s rokkant iparosok segélyalapjára akarta fordítani az összeget. Ugyanilyen véleményt mondott az ipartestület és az iparkamara is. A rendőrfőkapitány azonban a kereskedelemügyi miniszter intencióihoz képest föntartotta azt a határozatát, amelylyel a száz koronát az iparostanonc iskolának adják ki. A tanács ma foglalkozott e kérdéssel és jóváhagyta a főkapitány intézkedését.

— **Öngyilkosság a zárdában.** Kaszáról jelentik: Tegnap estefelé Mátér Viktória, az Orsolyarendi apácák kassai női gazdasági tanintézetének főnöke telefonon jelentette a rendőrségnek, hogy Cigler Gizella, a tanintézet ideiglenes tanítónője már napok óta rendkívül idegesen viselkedik, az öngyilkosságot emlegeti, most pedig az intézet parkjában feltűnően jár-kél, vonásai dultak, halálraszánt az arca és görcsösen szorongat kezében egy revolvert, óvatosan közeledtek az öngyilkosjelölt felé és már elértek, mikor a leány hirtelen visszafordult. Amint a rendőrök meglátta, fölsikoltott és még mielőtt megakadályozhatták volna, kétszer mellbe lökte magát. Leírhatatlan riadalom támadt a lövések nyomán a mászszor olyan csöndes helyen. A kedves testvérek riadtan bujtak össze és míg az egyik rendőr a zárdatellekkel az öngyilkos körül foglalkozkodott, addig a másik mentőkért telefonált. A mentők az eszméletlen leányt a kórházba vitték, ahol megállapították, hogy a két golyó a szív alatt furta át a testét és a szívet is surolta. Cigler Gizella, aki 35 éves, az idén februárban ideiglenes minőségben került a tanintézetbe s most a tanév végével állás nélkül maradt. Emiatt való elkeseredésében lett öngyilkossá.

— **Új választások.** Sopronból jelentik: A vármegye központi választmánya ma ülést tartott, amelyben kimondta, hogy a szabadbáránai kerületben augusztus 4 én lesz meg a választás. Választási elnökök Molnár István vármegyei főjegyzőt küldték ki. A munkapárt jelöltje, Niezky Pál gróf bejárta a kerületet. Ellenjelöltje nincs, egyhangu megválasztása bizonyos.

Iglóról táviratozzák: Máriaassy Tibor báró a Kossuth-párt jelöltje látva, hogy győzelemre nincs reménye, visszalépett és így itt is egyhangu választással fog eldőlni a mandátum sorsa, amely így biztosítva van a munkapárt jelöltjének, Münnich Kálmánnak.

— **Szerencsétlenség az utcán.** Ma délelőtt a Piac utcán hirtelen összeest Kohn Hermanné. A mentők a kórházba szállították, ahol megállapították, hogy Kohnét epileptikus rohamai érték. A szerencsétlen asszony esés közben súlyosan megsérült.

— **A mai nap halottal.** A mai nap folyamán a debreczeni állami anyakönyvi hivatalban a következő halálesetet jelentették be: Markovits Kálmán József rkath. 9 éves, Bencsik Mária református 48 éves, Forgách Károly ág. ev. 66 éves, Faragó Sándor református 22 éves, Puzsár Jánosné rkath. 62 éves, Takács Eszter református 11 hónapos.

— **Városunk legtekintélyesebb orvosai** elismerik, hogy legjobb sérvkötők, haskötők, hátegyenesítők, gumiharisnyák orthopéd és betegápolási cikkek Schön Sándor keztyű, kötszer és orvosi műszertárában kaphatók. Debreczen Piac-u. 12.

Közgazdaság.

Ingatlan forgalom.

Kovács Gyula veszi debreczeni 2291. sz. jkvben foglalt 4 hold 500 négyszögöl ondódi földet Muraközy László es neje Varga Gabriellától 4320 korona.

Böör Márton veszi a debreczeni 4486 sz. jkvben foglalt Tizenháromváros-utca 38. sz. házat Jakliós Gusztávtól 11000 koronáért.

Terménytőzsde.

Echvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1910. jul. 28.

Készáru 20 olosóbb.

1910. októberi buza	9.50—51
1911. áprilisi buza	—
1910. májusi buza	—
1910. októberi rozs	7.12—13
1910. áprilisi rozs	—
1910. májusi rozs	—
1910. októberi zab	7.21—22
1911. májusi tengeri	5.66—67
1910. júliusi tengeri	5.56—57
1910. augusztusi tengeri	—
1910. augusztusi repce	—

Regény-Csarnok.

Fényes házasság.

(105) Irta: Vértesi Arnold.

Ugy látszott, mintha tompa agyában ébrednének a gondolatok. Az orvos feszült figyelemmel nézte minden mozdulatát. Lázás érzéngő roham kitérése látszott keletkezésben.

A másik ifju, ki a hölgy kísérői közül hátra maradt, megdöbbenve, szomorúan nézte a hevesen felizzatott elmebetegét.

Az orvos intett neki fejével, hogy oda mehet.

Oda ment a boldogtalansághoz s kezét nyujtotta feléje.

— Nem ismeresz engem? . . . Gyula!

— Nem ismered Zarándy Eleket?

Habozva fogadta el az az oda nyujtott kezét. Egész lényén a leghevesebb izgatottság látszott; de csak egy percig tartott az, aztán hanyatlani kezdett lázas fölhevülése, a villogó szemek megint fölvetették tompa kifejezésüket, petyhüdtlen estek le fölemelt karjai, vállá meggörnyedt, feje lehajlott.

— Nem ismerem, — mormogta bimbán. — Furesa, hogy nem ismerem.

Zarándy Elek fájdalmasan sóhajtott föl.

— Lehet még reményünk? — kérdezte az orvostól kimenet közben.

— Önnek megvallom, — szólt az nagyon komolyan, — igen csekély reményünk van már, majdnem semmi. Az első évben

míg meg-megszállták a dühöngő rohamok, többet bíztam; de most: mióta e csöndes

tompaságba sülyedt, fájdalom, lassanként el-

veszttem minden bizalmamat. Hisz ön is látja, most már nem ismer meg senkit, néha engem magamat sem. A lelki tehetségek napról-napra alacsonyabb fokra szállnak.

Zarándy Elek leverten hagyta el az örültek intézetét.

Csaknem ugyanakkor, midőn ő kijött, egy kocsi robogott el a csöndes utcán. Galambósz haja, ősz bajusza, de még eléggé egyenes magatartású pecczes öreg ur s szép fiatal nő ültek a kocsiiban, köztük nagyon csinos, kedves, mintegy négy, öt éves kis fiu, kihez mindketten le lehajoltak, bársony orzascskáját simogatva, kalapját igazgatva szőke fejcskáján.

Az öreg ur nagyon elégtelnek látszott, nagyon boldognak a gyermek is; hanem a szép fiatal nő arczán valami rejtőzött mély szomorúság lebegett s egy elfojtott sóhaj szállt át ajkán, a mint a Dr. S. intézete előtt elrobogott a kocsi.

Az áldozatra gondolt, melyet hasztalan hozott s fájón reszket szívében egy hur, mely soha el nem fog nemulni. De egy enyhítő gondolat követi nvomban; a gyermekre tekint, ki ott ül a kocsiiban mellette s ki oly határtalan gyöngéd ragaszkodással simul oda hozzá.

— Nem, nem, az áldozat mégsem volt hasztalan — susogja az öreg Orbán István ifju neje elérzékenyülve s megcsókolja a gyermeket.

— VEGE —

Donogán és Somossynál
Debreczen,
Kistemplombazár.
Fürdő köpenyek. — Női és férfi
úszóruhák. — Tricó és Pique pap-
lanok. — Dörzs törülközők.
Óriási választék!

EXPORT

buza- és rozsmalom

keres cautio képes

ügynököt

Hajdu, Máramaros, Bereg, Ung, Ugocsa,
Szabolcs és Sáros megyékre.

Ajánlatok „Námszó” jelige alatt a
kiadóhivatalban kéretnek.

Uri lakás kiadó.

Miklós-utca 22. szám alatt egy modern

utczai uri lakás

mely áll 2 utczai, 3 udvari szoba és hozzátartozók-
ból, fel van szerelve igen szép gázluszterekkel 1910.
november 1-től kezdve

kiadó.

Értekezhetni ugyanott a fűszerüzletben.

Hamburg Salamon

•• bőrönd- és koffergyáros. ••

Készít mindennemű

Utazó bőrönd és koffereket.

Javításokat elfogad.

Kész kofferek

raktáron kaphatók

•• a legolcsóbb árak mellett. ••

DEBRECZEN, Piacz-u. 47.

Megindul.

Megindul.

Megindul.

Rövidesen megindul.

E napokban megindul.

**Legolcsóbb kölcsönök bekebelezés mellett vagy anélkül
Központi Bank mint Szövetkezet**

(Piacz u. 65. Czégely-ház) debreczeni pénzügyintézménél.

Bekebelezéses kölcsönöknél minden 1000 korona tőke után hetenként 2 korona törlesztendő.

Váltó és folyószámla kölcsönök azonnali kifizetés mellett.

10 év alatti fizetendő tisztviselő kölcsönök kezesek nélkül is.

Olcsó törlesztéses és építkezési kölcsönök.

Iparos-kölcsönök nyers anyagra és készárukra előlegképpen.

**A közönség előnyére a Központi Bank mint Szövetkezet
1910. évi július 1-én**

új, 4 és fél évre terjedő évtársulatot alakított,
melynek folytán az év második felében igényelt kölcsönöknél nem kell hat, nyolcz hónapra visszamenőleg a heti fizetéseket és késedelmi kamatokat levonni, s ez a felekre lényeges kamatmegtakarítást jelent.

Mindeféle felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

Központi Bank mint Szövetkezet Piacz-u. 65. (Czégely-ház.)

IGAZGATÓSÁG:

SZÁVAY GYULA, elnök.

ÜGYVEZETŐ-INTÉZŐSÉG:

**Kerekes Géza, Klein Ignác, Vecseházy Leitner Gyula,
dr. Szikszói Szabó László.**

**Bleyer Mór, Hoffmann Sándor, Publiger Ernő, Debreczeni Jenő, Körner Adolf,
Paskás Károly, dr. Galánffy János, Lichtblau Albert, Sinka Sándor.**

JOGTANÁCSOS:

dr. Keresztesi Kiss József.

Fazekas Imre

Villanyvilágítási és
**erőátviteli
vállalata**

Debreczen, Piacz-u. 77.

„Gyöngyvirág Crème“

az arokrémek gyöngye!

Bzeplő, májoltok, pattanások s
bőrbajok ellen kiváló jó szer. Si-
mává, fehérré és üdévé teszi az
arcbőrt! Sem higanyt, sem ólmot
nem tartalmaz. A nappalra való
krème nem zsiroz, míg az éjjelre
való zsiroz. Egy tégely ára 1 korona.

Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszer-tárában,
DEBRECZEN.

Egy igen csinos

kis terjedelmet elfoglaló rendkívül jó

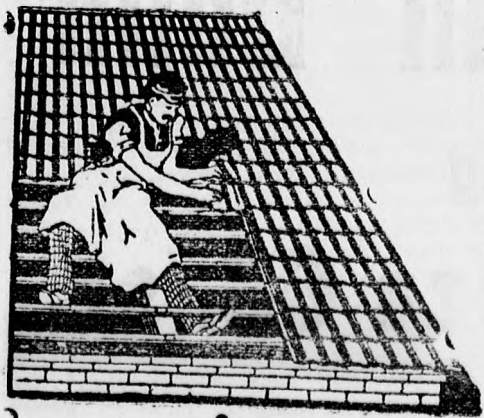
légszesz motor

4 lóerőre, rezerva hengerrel és dugattyuval

igen olcsón eladó.

Czim a kiadóhivatalban.

Az építető és építő közönség figyelmébe.

Már sokan tudják hogy ajánlatos az építkezésnél a Karczagi Agyag ipar termékeivel is költségvetést csináltatni, mivel a karczagi géposzerép könnyűségénél fogva olcsóbb tetőszerkezetet igényel, ugyanis míg a kézi cserép csak 15-16 cm. széles és súlya drb.-ként 1.30-1.40 kg. addig a géposzerép 17 1/2 cm. széles és súlya drb.-ként 1.30-1.35 kg. tehát 10-12 %-al könnyebb, kézi cserépből szükséges 43-45 drb. súlya 55-63 kg. addig □ méterenként, gép cserépből szükséges 36 drb. súlya 46 kg. Eső után az arány még rosszabb, mivel a kézi cserép 20-25 % vizet vesz fel tehát eső után négyzet méterenként 70-80 kg. súlyu lesz addig a géposzerép csak 8-9 % vesz fel és így négyzet méterenként 50-51 kg. lesz. A nyers falazati téglával mivel azokat 1/4, 1/2, 3/4 és 1 nagyságba is készíti fenti gyár, szép falat kapunk, melynek fentartására sem kell gondolni. A vevő közönség kényelmére a helybeli fakereskedésekben raktárt létesítettünk, de megrendelhetők gyártmányaink gyárvezetőségünkönél is vagy alulírott tulajdonosnál.

LÓWI ARMIN

Karczagi agyagipar tulajdonosnál, Széchény utca 23.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

Drága Béla! Már alig várom a perczet, hogy ismét együtt lehessünk, levelemre sürgősen válaszolj a Babi és téged milliószor csókoi Csi ri.

Betöltendő.

Újyes kiszolgáló kisasszony és egy tanuló fizetéssel felvétetik Wallerstein Fülöp Fiai Kőszuth-u. 8.

Adás-vétel.

Szalma, Panama és nemez kalapokat legjobban tisztít Békés Lajos kalapos műhelye. Piacz-utca 46., az udvarban.

Gabonás zsákok és mindenféle ponyvák olcsón beszerezhetők Fohn zsáküzletében Petőfi-tér a nagyalomás közelében.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyörre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Legmagasabb árban veszek petroleumos hordókat. Polák Zsigmond. Telefon 441.

Hüvelyes utca 10. sz. ház eladó. Értekezhe ni ott a tulajdonosnál.

Egy jókarban lévő, tinomabb (niekelezett) copirprés megvételre kerestetik. Czim a kiadóban.

Mindennemű zálogjegyek és értékpapírok vétetnek Beihlen-utca 64. sz.

Főszertület — trafikkal és italméréssel — elutazás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Lakás.

Egy 5 szobás modern utcai lakás közel a piszcához, azonnal kiadó. Czim a kiadóban

Kiadó aug. 1-től a Jókai-utca 5 számú ház egész udvar, 7 szoba, konyha, villanyvilágítás, jó vizű kut, alól szu erén.

Négy szobás utcai lakás villany világítással, vízvezetékekkel augusztus 1-re kiadó Széchenyi u. 25.

Különféle.

Ingbluzok, kötények, fehérneműk varását és gomluk varrást evállalok, házhoz is elmegek. Czim a kiadóba.

Szép csak az lehet, ki Mauthner

„Lillom-crémjét” használja. — Vételnél Mauthner névre ügyeljünk. Kapható Arany-Angyal gyógyszerár Debreczen, Piacz- és Szent-Anna-utca sarok

Weisz Ferenoz épület és műbutor asztalos József-kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsöre dű kivitelben, mérsékelt árban.

Óvd a feleséged.

A köpönyvet nagy gyermekáldás ellen és több ezer köszönőlevéllel teljes nérvél, diskreio mellett küldi 90 fill. magyar bélyeg elenében
FRAN A. KAUPA,
Berlin Sw. 259,
Lindenstr. 51.

Szegénysorsu

nők és férfiak biztos kereset-hoz juthatnak. Czim a kiadóban!

Olcsó ékszer eladás!

Rose Dezső

közkedvelt

ékszerész és órás üzletében.

Brillians és gyémánt ékszerek kedvező vétel folytán

mesés olcsó árban

kaphatók.

Fölvétel a Bohn-féle

„Szegedi Deák-Otthonba”, mint internátusba.

Az internátusba fölvételnek a szegedi középiskolák barmelyikébe járó tanuók **vallás és nemzetiségi különbség nélkül**, továbbá azok, kik a felső kereskedelmi, polgári avagy felső ipariskolát óhajják látogatni. Ellatási díj egész évre 400 korona. Az internátusnak kitünően berendezett kétemeletes palotája van, ahol a növendékek szakszerű felügyelet alatt állanak.

Minden további felvilágosítást készséggel nyujt a tulajdonos,

Bohn Károly.

Törlesztéses kölcsönöket

földbirtokra és bérházakra

a legelőnyösebb feltételek mellett

engedélyez az

Általános Forgalmi Bank

Részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca 68. sz.